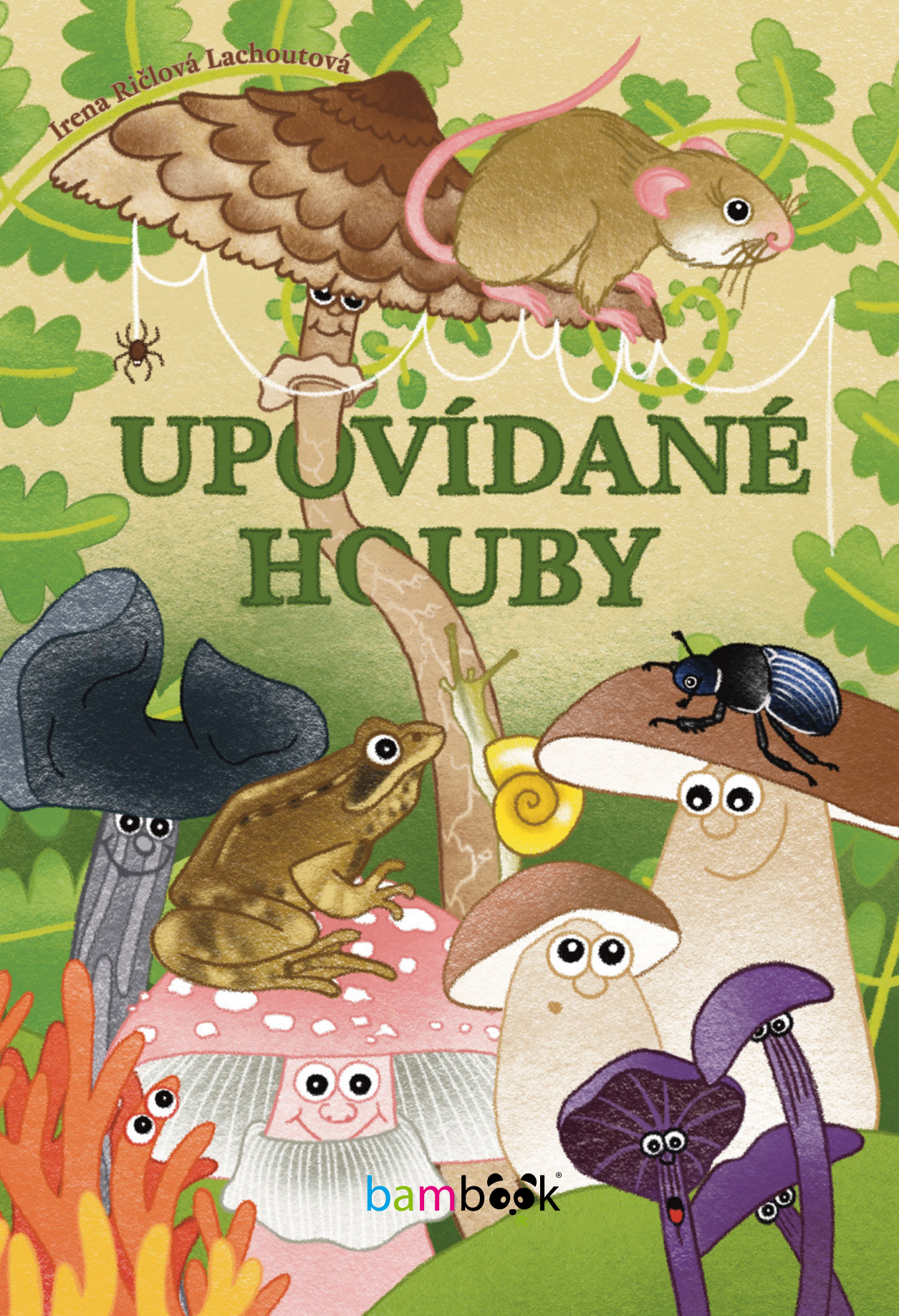

Irena Ričlová Lachoutová

UPOVÍDANÉ HOUBY

bambóok®

UPOVÍDANÉ HOUBY

bambóok®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Irena Ričlová Lachoutová

UPOVÍDANÉ HOUBY

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou bambóok

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8618. publikaci

Ilustrace Irena Ričlová Lachoutová

Odpovědná redaktorka Kateřina Kružíková

Grafická úprava Antonín Plicka

Zpracování obálky Antonín Plicka

Počet stran 104

Vydání 1., 2023

Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město

© Grada Publishing, a.s., 2023

Cover Illustration © Irena Ričlová Lachoutová, 2023

ISBN 978-80-271-6978-8 (pdf)

ISBN 978-80-271-2235-6 (print)

OBSAH

Zelený panáček	7
Bazén pro potápníka	11
Koblížek	15
Ztracený papoušek	20
Na klouzačce	26
Záhada odhalena	31
Rošťáci kosáci	36
Zatoulaný neposeda	41
Trest	45
Podivné vajíčko	50
Mlsný ježek	55
Myška na koni	59
Ušák bez ucha	64
Žaludová čepička	69
Talisman	73
Šiška, šiška, šištička	77
Babí léto	81
Šnečí závody	85
Kapitální úlovek	90
Hladová veverka	97

ZELENÝ PANÁČEK

Stará vrba na břehu lesní tůňky měla na jaře pruty obalené zeleným listím. V té svěží záplavě našel úkryt pro své hnízdo jeden tuze šikovný ptáček, moudivláček lužní. Dokázal si z větviček a chmýří z topolových květů uplést hnízdo, které viselo dolů z větve jako slamená ozdobička na vánočním stromečku a ve větru se houpalo jako ta nejlepší houpačka na dětském hřišti.

Ptáček moudivláček se pohupoval na vrbové větvičce a v prazvláštním hnízdě zatím jeho ptačí paní snesla několik vajíček. Jen kousek vedle moudivláčka na vrbě seděl zelený panáček. Vodník. Tedy vodník, vlastně spíš vodníček, protože nijak závratné velikosti nedorostl. Seděl na stejném místě den co den, úplně sám, a večer se pak vracel do tůňky, ve které na něho nikdo nečekal. Moudivláčkovi bylo zeleného panáčka líto. Měl pocit, že nikdo by neměl být tak sám. Rozhodl se tedy, že zkusí vodníčkovi najít kamaráda.

Pokaždé když ptáček vyrazil na lov hmyzu, dobře se rozhlížel po okolí, jestli někde neuvidí nějakého dalšího opuštěného zeleného panáčka. Dny utíkaly jako voda v průzračném lesním potůčku. Z vajíček schovaných v hnízdě se vylíhla ptáčata, která se měla

čile k světu, a moudivláček kamaráda pro vodníčka stále nenašel.

„Achich ouvej,“ zanaříkal moudivláček a posadil se na břeh potůčku. „Tak rád bych našel pro vodníčka kamaráda, ale nevím, kde bych ho měl hledat.“

„Kdopak je to ten vodníček?“ zeptala se zvědavě malá houbička, která vyrůstala z ulomené větvičky potopené ve vodním proudu.

„To je můj soused, zelený panáček,“ odpověděl moudivláček. „Bydlí nedaleko v hluboké tůňce a bydlí tam docela sám.“

„Jestli tvůj soused bydlí ve vodě,“ pověděla chytře houbička, „tak i jeho kamarád by měl mít hodně rád vodu.“

„To mě nenapadlo,“ pokýval hlavou moudivláček. „Děkuji za upozornění. Poohlédnu se tedy někde blízko vody. Třeba hned tady, u potůčku.“

„A hledáš pro toho svého zeleného panáčka jen kamaráda? Nemohla by to být třeba kamarádka?“ zeptala se houbička.

„Jistěže mohla!“ souhlasil moudivláček.

„Tak to už nikde hledat nemusíš,“ pověděla houbička.

„Jak to, že ne?“ zeptal se ptáček s nadějí v hlase.

„Já bych mohla být kamarádkou toho tvého souseda. I já tady bydlím sama a někdy je mi tu smutno.“

„Ty?“ podivil se moudivláček.

„Ano,“ pokývala houbička kloboučkem. „Houbička vodníčka pro malého vodníčka.“

„Ty jsi vodníčka?“ zeptal se nevěřičně ptáček.

„Vodníčka potoční,“ upřesnila houbička. „Popadni do zobáčku větvičku, ze které vyrůstám, a hurá za vodníčkem!“

„Bezva nápad,“ zaradoval se ptáček a už letěl. Za malou chvíli se posadil moudivláček vodníčkovi na koleno a do nastavené dlaně mu položil větvičku, ze které vyrůstala malá houbička.

„Copak mi to neseš, moudivláčku?“ ptal se zvědavě zelený panáček.

„Našel jsem ti v potoce kamarádku,“ zapípal ptáček. „Abys tady nebyl tak sám a opuštěný.“

„Jsem houbička vodnička,“ představila se vodnička, nadzvedla si klobouček a zamrkala.

„Těší mě, vodničko,“ usmál se zelený panáček. „Já jsem vodníček.“ Potom se otočil na malého ptáčka. „Mnohokrát ti děkuji, milý moudivláčku. Jsem moc rád, že mám novou kamarádku. Ale sám a opuštěný jsem tu přece nebyl. Mám toho nejlepšího kamaráda, jakého si může vodník přát.“

„Opravdu?“ podivil se ptáček. „A kdo to je?“

„No přece ty!“ usmál se vodníček. „Každé jaro se sem vracíš a stavíš tu hnízdo. Děláš mi radost svým krásným zpěvem a těšíš přítomností celé své rodiny. A že jsi opravdový kamarád, jsi dokázal právě teď. Kdo jiný by měl o mě takovou starost?“

Zelený panáček opatrně slezl z vrby a větvičku s houbičkou položil na kraj tůňky tak, aby byla větvička ponořená ve vodě, ale houbička koukala z vody ven. Od té doby tomuto místu všichni ptáčkové říkali tůňka u vodníčka a vodničky.

BAZÉN PRO POTÁPNIKA

Od časného rána sluníčko pálilo jako o závod. Mělo velikou žízeň. Přestože v noci krajinu zalil svěží jarní deštík, téměř všude už bylo sucho. Sluníčko pouštělo na zem své hřejivé paprsky a jako brčkem jimi vysávalo dešťové kapky z listí, trávy i kaluží.

Uprostřed listnatého lesa nečekaně přistál brouk potápník. Funěl a hekal a cítil se moc unaveně. Celou noc byl na cestě. Včerejšího večera odlétl ze svého rodného rybníka a vydal se najít nový domov. V tom starém už bylo potápníků mnoho a všem by nestačila potrava. Nový rybník byl však stále k nenalezení a potápníkovi došly síly. Rozhlížel se po okolí, jestli by neviděl kaluž, nebo alespoň trošku vody v zatočeném listu, aby se mohl ochladit. Nic takového tu bohužel nebylo.

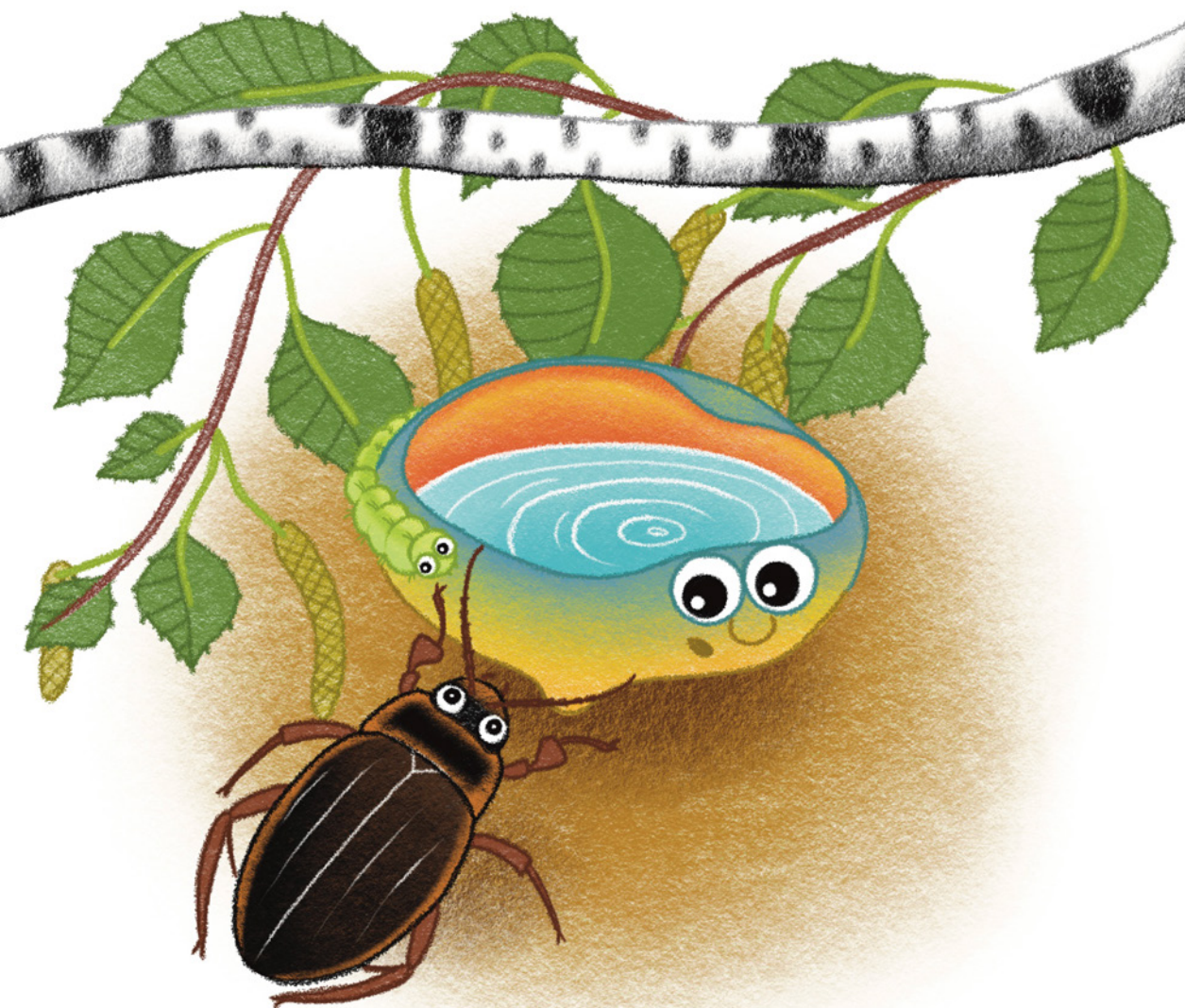
„Pytel zlatáků za kapku vody!“ zvolal a svalil se do stínu na měkký, mechový polštářek. Přečká tu den a v noci znovu vyrazí na cestu.

„K čemu by mi tady v lese byly zlatáky?“ promluvila znenadání modro-žlutá houba pod mladou břízkou. „To kdybys mě dokázal zbavit té otravné housenky,

která po mně už od včerejška leze a příšerně lechtá, to by byla jiná. Za to by sis nějakou vodu hravě vysloužil.“

Potápníkovi svitla naděje, zvedl hlavu a podíval se pod stromek s černo-bílou flekatou kůrou. Uviděl prazvláštní houbu, která vypadala trošku jako mistička.

„Ty jsi krasočíska žlutá!“ zvolal vzdělaný potápník radostně a vyskočil na nohy hbitě, jako by vůbec nebyl unavený.

„Ano, jsem,“ přikývla houba. „A číšku mám plnou vody. Celou noc jsem chytala dešťové kapky, a protože rostu pod hustými větvemi, žíznivé slunce mou vodu zatím nenašlo a nevypilo ji.“

Než bys řekl švec, byl potápník u houby, popadl housenku, která po ní lezla, a snědl ji. Taková svačinka mu přišla vlastně vhod.

„Jé, to je úleva,“ zaradovala se krasočíška a na svůj slib nezapomněla. „Slyšte, slyšte, právě se u nás v lese otevírá venkovní bazén a první návštěvník získává vstupné na celičkový den!“

Potápník na nic nečekal, vyšplhal na houbu a vklouzl do krásné číšky plné chladivé vody. Bylo jí tam tak akorát, aby se mohl potopit úplně celý. Udělal tempo na jednu stranu, tempo na stranu druhou a vynořil hlavu. „Jé, to je úleva,“ zaradoval se. „Mnohokrát děkuji, krasočíško.“

„Není třeba děkovat, ty jsi pomohl mně, já zase tobě,“ pověděla houba. „Ale už zítra si budeš muset najít jiné koupaliště. Voda v mé číšce nikdy moc dlouho nevydrží. Slunce ji vždy nakonec najde a do poslední kapičky vypije.“

„Nemusíš se bát, kamarádko, takhle to bohatě stačí. Vykoupu se, odpočinu si a večer poletím zase dál,“ řekl potápník. „Je mi u tebe dobře, ale rybník je rybník. Musím si nějaký najít. Moc se totiž těším, až si pořádně zaplavu v hluboké vodě.“

„Rybník už určitě nebude daleko,“ prozradila mu houba. „Každý den vidím alespoň jednou nad korunami bříz prolétnout několik divokých kachen. A jestli se nepletu, kachny mají vodu rády, stejně jako ty. Dívej se pozorně na nebe a jistě je brzy uvidíš.“

Sotva to krasočíška dořekla, nad mladými stromky se ozvalo třepotání křídel. Směrem k zapadajícímu slunci opravdu prolétli tři kačeři.

„Haló, páni kačeři!“ zvolal potápník k obloze. „Kam to letíte?“

„K rybníku, káč, káč,“ odpověděli ptáci a byli pryč.

„Měla jsi pravdu, kamarádko,“ pochválil potápník houba. „Díky tobě už vím, kterým směrem se mám vydat, jakmile zapadne slunce.“

Po zbytek dne se potápník bezstarostně koupal v houbovém bazénu a vyprávěl krasočíšce o rybníce, o rybách a rybářích. Krasočíška zase na oplátku vyprávěla o lese, o houbách a houbařích a oběma tak čas příjemně plynul. Než se nadáli, byl tu večer.

Slunce se schovalo za obzor a obloha postupně tmavla. Nad pružnou břízkou zazářila první hvězda a brouk potápník se musel vypravit na cestu za novým domovem. Díky krasočíšce se před cestou dobře najedl, vykoupal a také věděl, kterým směrem se má rozlétnout.

„Mnohokrát ti děkuji, rád jsem tě poznal,“ rozloučil se brouk s houbou a odletěl.

KOBLÍŽEK

Slunce ráno vykouklo nad kopec a poslalo své hřejivé paprsky do světa. Světlo polechtalo dubové listí a propletlo se dolů na zem, mezi kmeny, do lesa. Vítr lehce pohupoval listím a sluneční paprsky tancovaly po mechu a spadáných větvích. Vedle mladého doučku tancoval i jeden hřib.

Sluneční paprsky na chvíli tancovat přestaly, protože žádnou houbu zatím tancovat neviděly. Hřib se však nadále pohyboval. Stál sice na jednom místě, ale lehce se kroutil a nadouval. Trochu připomínal břišní tanečníci.

Podivného tance si brzy všimla i muchomůrka růžovka, která rostla opodál. Její klobouk byl veliký, úplně rozevřený a připomínal slunečník.

„Poslyš, hříbku,“ spustila růžovka zvědavě, „co to vyvádíš? Vypadá to docela legračně.“

„Já-já-já,“ začal koktat hřib, „já se brzy rozpadnu,“ a dál se kroutil jako žížala v kosím zobáku.

„Ještě nevypadáš tak starý, aby ses rozpadl,“ divila se růžovka. „Vždyť je tě vidět sotva deset centimetrů. Nebo tě snad něco žere?“

„Že-že-že,“ začal znovu koktat hřib, ale už to nedořekl. V příštím okamžiku se zhroutil na zem. Tlustá

noha se mu rozpadla a jen kousek klobouku zůstal vcelku ležet na mechu. Z hromádky houbových zbytků se do všech stran začali rozlézat modročerní brouci.

„Aha, tak chrobáci tě žrali!“ pověděla růžovka a doufala, že jsou brouci dostatečně najedení a nepůjdou si kousnout i do ní.

„Přesně tak. Vyžrali mi nohu úplně do duta, až jsem se na ní neudržel,“ souhlasil hřib.

Po lesní cestě projelo několik jezdců na koních a modročerní brouci se honem tím směrem rozeběhli. Jen jediný zůstal a zmateně se díval na zbytky hříbu.

„Skoro celého jsme tě s kamarády snědli. Jak to, že mluvíš?“ zeptal se brouk.

„Jo tak celého!“ zachechtal se hřib. „Podívej se kousek doleva.“

Brouk poslechl a podíval se kousek doleva. Vedle zeleného listu tam vyrůstal hřib dubový. Skoro stejný, jako byl ten sežraný. „To ale nejsi ty, to je někdo jiný,“ nesouhlasil brouk.

„Jak se to vezme,“ usmál se hřib. „To, co vidíš vyrůstat nad zemí, je jen jedna moje část. Říká se jí plodnice. To nejdůležitější mám však pod povrchem. Všude kolem kořenů tohoto dubu roste mé podhoubí. Je tu schované v létě i v zimě po celé roky a jen čeká na pořádný déšť a teplé počasí. Potom z mého jediného podhoubí vyrostou mnoho plodnic. A každá ta houba jsem já, hřib dubový.“

„Ty máš také podhoubí?“ otočil se zvědavý brouk na růžovku.

„Ano, mám,“ odpověděla muchomůrka. „Mají ho všechny houby.“

„Tak proč nezůstanete schované pod zemí v tom svém podhoubí a vystrkujete klobouky nahoru na svět?“ podivil se brouk. „Vždyť vás tady nahoře věčně ožírají brouci, slimáci a veverka.“

„Na spodní straně klobouku máme schované výtrusy. To jsou taková houbová semínka. Ty musí uzrát a potom je vítr roznese po lese, kde vyrostou nové podhoubí. Brouci, slimáci a veverky snědí hodně houbových plodnic. A mnoho jich sesbírají houbaři. Ale vždycky alespoň jedna zbyde, vyrostou a uzraje.“

„Aha, tak to už tomu rozumím,“ pokýval tykadly brouk. „Máš tedy, muchomůrko, jednodušší život, než tady hřib.“

„A to jako proč?“ podivila se růžovka.

„Protože houbaři sbírají hřiby, zatímco muchomůrky nechávají být,“ odpověděl brouk.

„To není tak docela pravda,“ vložil se do hovoru hřib. „Všechny hřiby nejsou jedlé tak jako já. Například takový hřib satan je pro lidi jedovatý a neznalý houbař by z jeho nálezu mohl být nepěkně otrávený.“

„Ani s muchomůrkami to není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát,“ pokračovala růžovka. „Nejsme všechny jedovaté. Například já jsem jedlá a mezi zkušenými houbaři oblíbená.“

„To jsou mi věci,“ kroutil hlavou brouk. „To znamená, že houby by měl jíst jen ten, kdo je dobře zná.“

„Správně!“ souhlasily obě houby.

„V tom případě si k svačině půjdu dát raději koblížek, snad mi kamarádi alespoň kousek nechali,“ pověděl brouk a vydal se za ostatními brouky na cestu. Pospíchal, aby na něj ještě zbylo.

„Jaký koblížek?“ chtěla vědět růžovka. Nevšimla si, že by tu nějaký houbař ztratil svačinu.

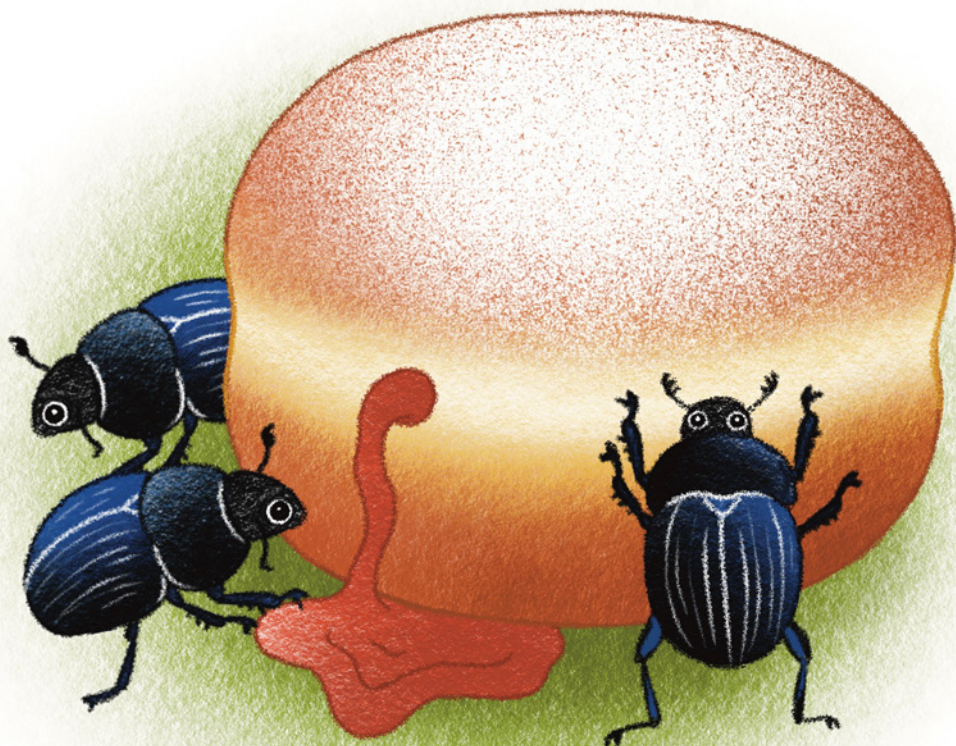
„No přece koňský koblížek,“ zavolal ještě brouk a byl tentam.

„Nevěděla jsem, že koně umí péct koblíhy,“ divila se růžovka.

„Však oni ho neupekli,“ uchechtl se hřib. „Proč myslíš, že lidé těm modročerným broukům říkají hovniválové?“

„Ahá,“ pochopila růžovka. „Protože se moc rádi válejí v ho...“

„... hodně smradlavých hromádkách,“ dokončil rychle hřib, protože měl slušné vychování.

ZTRACENÝ PAPOUŠEK

„Voskovky, voskovky, ztratily se voskovky!“ ozýval se nad lesem skřehotavý křik a plašil ptáky i zvěř. „Voskovky, voskovky, ztratily se voskovky!“

Z nebe se na kraj lesa tiše jako pěna sneslo zelené peříčko a pošimralo pod kloboučkem malou červenou houbičku.

„Hé-pčík!“ kýchla si houbička a probudila se. „Co to bylo za křik, rozuměl tomu někdo?“

„Slovům jsem rozuměla, ale moudrá z nich nejsem,“ vystrčila z trávy klobouček žlutá houbička. „Prý se ztratily voskovky.“

„Jak jako ztratily?“ nechápala bílá houbička, která rostla o kousek vedle. „Já si tedy vůbec ztracená nepřípadám!“

„Já také ne,“ hlásila zelená a rozhlížela se kolem. „Holky, jste tu všechny?“

„Jsme tu všechny,“ odpověděla hnědá. „Tedy všechny, co tu běžně rosteme.“

Ty malé houbičky, které rostly na kraji lesa, to byly voskovky. Jmenovaly se tak. A právě byly dočista zmatené. Houby může někdo utrhnout, odnést nebo sníst.